

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Finanční analýza vybraného podniku

Financial analysis of selected company

Student: Ema Srubková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Iveta Ratmanová

Ostrava 2008

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně příloh vypracovala samostatně.“

Ostrava 25. dubna 2008

.....

OBSAH

ÚVOD	2
1. CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO PODNIKU	3
1.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SPOLEČNOSTI KOMAS, SPOL. S R. O.	3
1.2 POPIS ORGANIZAČNÍ STRUKTURY SPOLEČNOSTI	4
1.3 EKONOMICKÁ SITUACE PODNIKU	8
1.4 KONKURENČNÍ PROSTŘEDÍ FIRMY	10
1.5 FAKTORY PODMIŇUJÍCÍ ÚSPĚCH NA TRHU A ROZDĚLENÍ TRŽNÍCH PODÍLŮ	11
2. METODOLOGIE FINANČNÍ ANALÝZY	11
2.1 UŽIVATELÉ FINANČNÍ ANALÝZY	12
2.2 ZDROJE INFORMACÍ PRO FINANČNÍ ANALÝZU	13
2.3 SROVNATELNOST VÝSLEDKŮ FINANČNÍ ANALÝZY	15
2.4 METODY FINANČNÍ ANALÝZY	15
2.5 ANALÝZA STAVOVÝCH UKAZATELŮ	17
2.6 POMĚROVÁ ANALÝZA	18
2.6.1 Ukazatele likvidity	18
2.6.2 Ukazatelé rentability	20
2.6.3 Ukazatelé aktivity	22
2.6.4 Ukazatelé zadluženosti	23
3. APLIKACE UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY VE VYBRANÉM PODNIKU	26
3.1 ANALÝZA STAVOVÝCH UKAZATELŮ	26
3.1.1 Horizontální analýza rozvahy	26
3.1.2 Vertikální analýza rozvahy	29
3.1.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty	30
3.2 POMĚROVÁ ANALÝZA	33
3.2.1 Ukazatelé likvidity	34
3.2.2 Ukazatelé rentability	35
3.2.3 Ukazatelé aktivity	37
3.2.4 Ukazatelé zadluženosti	39
3.3 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ FINANČNÍ ANALÝZY	40
ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	
PŘÍLOHY	

ÚVOD

V současnosti se neustále mění ekonomické prostředí a spolu s těmito změnami také dochází ke změnám ve společnostech, které jsou součástí tohoto prostředí. Pokud chce být firma úspěšná, musí se při svém hospodaření zabývat i rozbořením své finanční situace. Jako nejčastější z rozborových metod společnosti využívají metody finanční analýzy.

Finanční analýza má vyjádřit komplexně finanční situaci podniku, tzn. podchytit všechny její složky, případně při podrobnější analýze zhodnotit některou ze složek finanční situace. Finanční analýza umožňuje manažerům, podnikatelům, vlastníkům a investorům základní orientaci ve vykazovaných datech firem, jejich interpretaci a kvalifikování faktorů ovlivňujících výsledky hospodaření firmy.

Cílem bakalářské práce je analyzovat a zhodnotit finanční situaci společnosti KOMAS, spol. s r. o. pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy v letech 2004 – 2006.

Bakalářská práce bude rozdělena do tří částí.

První část práce se bude zabývat charakteristikou společnosti KOMAS, spol. s r. o. Bude zaměřena na představení společnosti, představení předmětu činnosti společnosti, ekonomickou situaci, konkurenci podniku, postavení na trhu.

Druhá část práce bude zahrnovat metodologickou část, která bude založena na popisu metodiky vybraných ukazatelů finanční analýzy. V této části budou vysvětleny postupy a principy vybraných ukazatelů finanční analýzy.

V třetí části práce bude provedena aplikace vybraných ukazatelů finanční analýzy ve společnosti KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 - 2006, vyhodnocení výsledků této aplikace a v neposlední řadě i zhodnocení celkového ekonomického vývoje společnosti.

1. CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO PODNIKU

1.1 Základní údaje o společnosti KOMAS, spol. s r. o.

Firma KOMAS, spol. s r. o. byla zapsána do obchodního rejstříku 9. 11. 1992 a její podnikatelská činnost byla zahájena dne 1. 7. 1993 privatizací státního podniku KOMAS. Státní podnik KOMAS vznikl 1. 1. 1991, kdy došlo k osamostatnění tohoto bývalého závodu Braneckých železáren Hradec nad Moravicí. Sídlo společnosti je lokalizováno v předměstské části obce Komárov u města Opavy v Moravskoslezském kraji a je vzdáleno přibližně 40 km od mezinárodního letiště Ostrava - Mošnov. KOMAS, spol. s r. o. je strojírenský podnik, který se zabývá výrobou stavebního a bezpečnostního kování, dílů pro automobilový průmysl a pro elektrotechnický průmysl, výrobou nástrojů a různých doplňujících přípravků. Firma je držitelem certifikátů ISO 9001:2000 a ISO 14001 pro všechny výrobní aktivity a ISO/TS 16949:2002 pro oblast dílů pro automobilový průmysl. Základní údaje společnosti zachycuje tab. 1.1.

Tab. 1.1 Základní údaje společnosti KOMAS, spol. s r. o.

Název	KOMAS, spol. s r. o.
Sídlo	Ostravská 33, 747 70 Opava-Komárov
Identifikační číslo	465 80 344
Daňové identifikační číslo	CZ 465 80 344

Zdroj: interní zdroje společnosti

KOMAS, spol. s r. o. je tradičním výrobcem stavebního kování, dveřního, okenního, bednového, speciálního a bezpečnostního kování stejně tak výroby na zakázku v provedení hliník, mosaz, chrom, titan, zinek, komaxit a fosfát. Dále je společnost přímým dodavatelem dílů pro automobilový průmysl, především se jedná o výlisky pro automobily Volkswagen, Škoda Auto, Bentley, ISRI, SAS, Continental VDO (Siemens), Kiekert. Dále vyrábí výlisky pro elektrotechnický průmysl Invensys a Paulstra.

Hlavní výrobní program společnosti:

- dveřní a okenní uzávěry (okenní jazýček, obrtlíky, zástrče dveřní, okenní rozvory, uzávěr pákový ventilační, uzávěr vratový) – okenní kování, dveřní kování,

- vrchní dveřní a okenní kování (kliky a štíty v různých typech, půlolivy, rozvory v provedení leštěný hliník, mosazné, nerezové komaxitované, chromované a titanované),
- bezpečností dveřní kování v provedení (klika – klika, přídavné kování a klika – knoflík v povrchových úpravách nerez – chrom, titan a komaxit) – bezpečností kování,
- doplňkové dveřní a okenní kování typu okenních rozpěr, skob, úhelníků, rohovníků – stavební kování, speciální kování,
- doplňkové kování typu uzávěrů, háčků, držadel, rukojetí, stěžejek pro bedny, bednové rovnoramenné závěsy, nábytková kolečka, lanové svorky – stavební kování, speciální kování,
- automobilové zámky,
- automobilové výlisky – díly pro automobilový průmysl, především pro vozy společností Volkswagen, Škoda, Bentley, Continental VDO (Siemens),
- kovovýroba dle výkresové dokumentace – výrobní zařízení a výrobní možnosti,
- výroba nástrojů a doplňujících přípravků.

Mezi základní strojní a výrobní zařízení společnosti patří lisy typu C – 10, 25, 40, 63, 100 a 160 t, plně automatizovaný postupový lis Heilbronn REPZ 250 S a Heilbronn REPZ 320 S, hydraulické lisy CDC-2 (až do tlaku 2 t), soustružení, frézování, broušení, vrtání, nýtování, vyhlazení, leštění, práškové lakování (komaxit), lakování na mokro, fosfátování. Veškeré nástroje, nářadí a přípravky si firma vyrábí ve vlastní nástrojárně. Jedná se o výrobu na postupových, střížných, ohýbacích nástrojích, elektroerozivní drátové pile, CNC obráběcím centru MCV 1000 SPEED a CNC 3D měřícím stroji Wenzel LH 108.

1.2 Popis organizační struktury společnosti

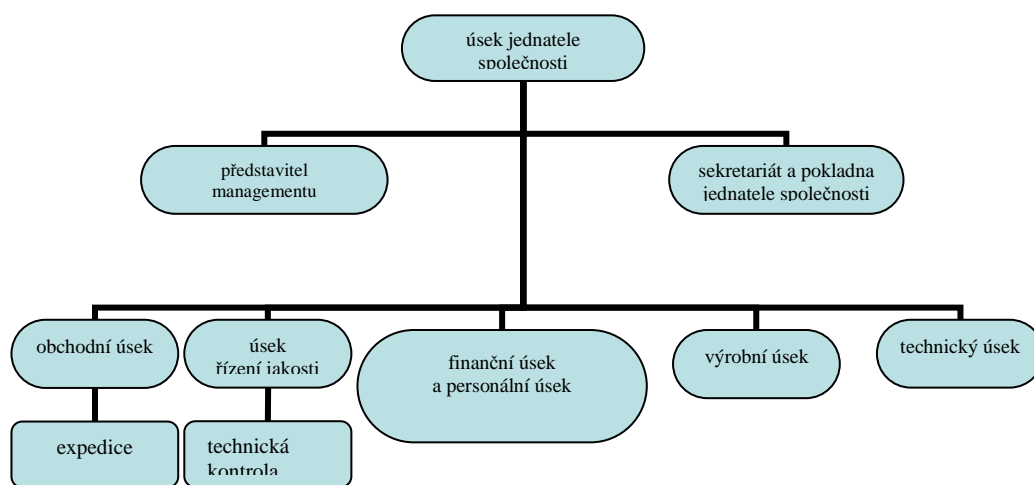
Základní organizační normou společnosti vymezující její vnitřní organizaci je „Organizační řád“ č. QS-05-02, který stanoví:

- základní organizační strukturu a z ní plynoucí vztahy,
- nadřízenosti a podřízenosti útvaru organizace,
- základní zásady řízení a pravidla organizace řízení,

- horizontální a vertikální dělbu práce v procesu řízení,
- činnosti potřebné k plnění cílů společnosti.

Základní organizační struktura společnosti je zobrazena na obr. 1.1. Z obrázku vyplývá, že strategické řízení společnosti zajišťuje jednatel společnosti, dále je společnost rozdělena do jednotlivých úseků, které jsou přímo podřízené úseku jednatele společnosti. Obchodní úsek má na starosti záležitosti týkající se expedice produktů, úsek řízení jakosti přímo dohlíží na technickou kontrolu celého procesu společnosti včetně výstupní kontroly lisovaných dílů pro automobilový průmysl a stavební kování. Obr. 1.2 a obr. 1.3 zachycuje také organizační strukturu, ale blíže specifikuje vymezení činnosti jednotlivých dílčích úseků společnosti, zejména ve výrobě a technickém úseku.

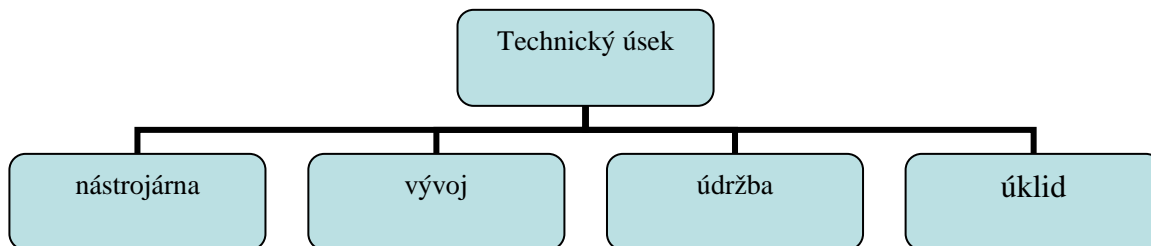
Obr. 1.1 Základní organizační schéma společnosti KOMAS, spol. s r. o.

Zdroj: interní zdroje společnosti

Technický úsek včetně úseku technického náměstka tvoří 5 samostatných oddělení, která mají na starosti velmi rozdílné činnosti.

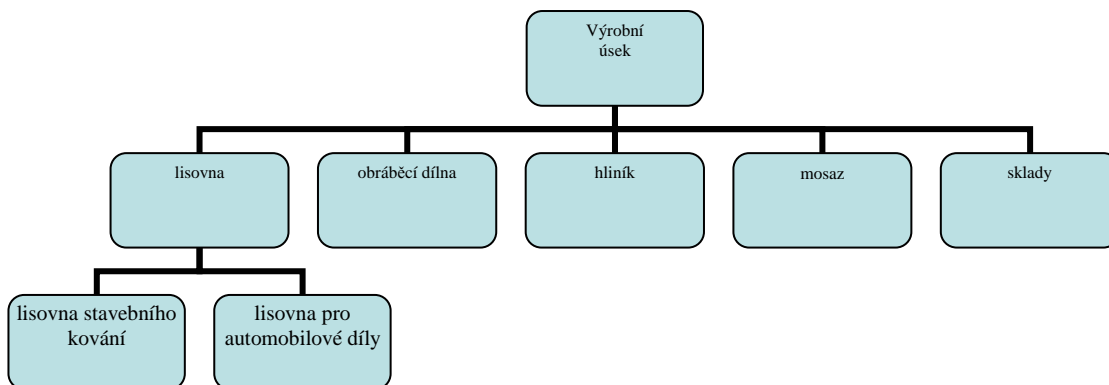
Obr. 1.2 Organizační struktura technického úseku společnosti

Zdroj: interní zdroje společnosti

Výrobní úsek se dále člení podle jednotlivých druhů výrobků a středisko lisovna se dále člení na dílnu pro lisování stavebního kování, ostatních železářských výrobků a nejdůležitější, lisovací dílnu, kde se vyrábějí lisované díly pro automobilový průmysl.

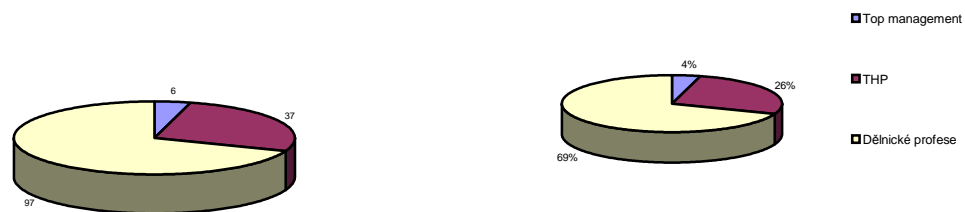
Obr. 1.3 Organizační struktura výrobního úseku společnosti

Zdroj: interní zdroje společnosti

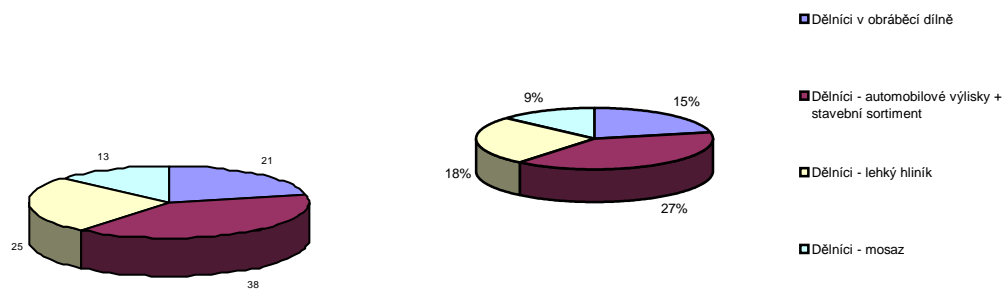
Společnost zaměstnává 140 zaměstnanců. Převážná část z nich je dělnické profese. Obr. 1.4 zachycuje strukturu zaměstnanců jednak v absolutním, ale také v relativním vyjádření. Nejvíce zaměstnanců se uplatní ve výrobním úseku, v současnosti hlavně při výrobě automobilových výlisků pro společnosti VOLKSWAGEN, ŠKODA, BENTLEY a Continental VDO (Siemens), což dokazuje obr. 1.5 Struktura dělnické profese. Údaje jsou nejdříve vyjádřeny absolutně, posléze relativně.

Obr. 1.4 Struktura zaměstnanců společnosti k 31. 12. 2006

Zdroj: interní zdroje společnosti

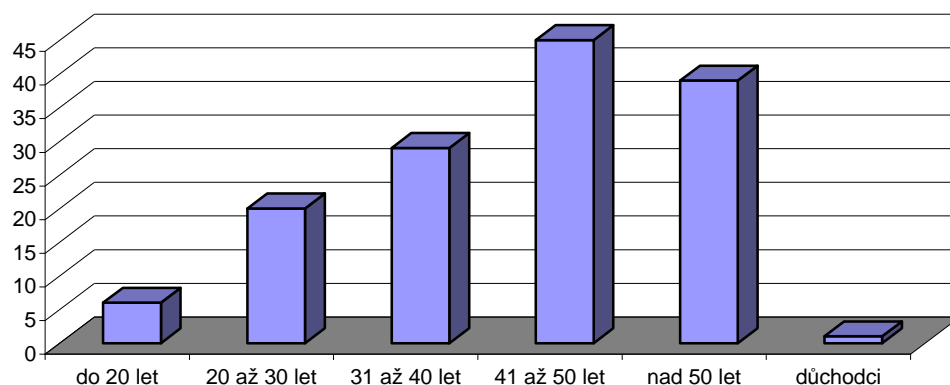
Obr. 1.5 Struktura dělnické profese

Zdroj: interní zdroje společnosti

Z pohledu věkové struktury je nejvíce zaměstnanců zařazeno do skupiny v rozmezí 41 až 50 let. Společnost zaměstnává mnoho zkušených a spíše věkově starších než mladších zaměstnanců, což dokazuje obr. 1.6 Zaměstnanci podle věkové struktury.

Obr. 1.6 Zaměstnanci podle věkové struktury

Zdroj: interní zdroje společnosti

1.3 Ekonomická situace podniku

Společnost KOMAS, spol. s r. o. je tradiční firmou, která prochází obdobím změn. Současná situace by se dala charakterizovat jako setkávání se příležitostmi a hrozbami. Jde o nové příležitosti v oblasti rozvíjejících se odvětví zejména automobilového průmyslu, ale také odvětví elektrotechniky. Existují zde nové šance a příležitosti, výzvy a možnosti, podpory v podobě projektů CzechTrade, CzechInvest, Operační program průmysl a podnikání. Tato výzva vedla i k zapojení se do twinningového programu Rozvoj na jedné straně a k přípravě projektu v rámci programu Rozvoj. Na druhé straně tradicí a dominujícím faktorem tržeb bylo a stále zůstává stavební kování, které se postupně více orientuje na výrobu lisovaných dílů pro auto-průmysl. Mírou inovací, rozvojem produktů, technologií i práce s marketingovým mixem v této oblasti (produkty, ceny, způsoby distribuce a marketingové komunikace) se snaží dosáhnout současným trendům a požadované míře konkurenceschopnosti. Nová odvětví automobilového a elektrotechnického průmyslu jsou zřejmě jedinými možnými oblastmi rozvoje, který s sebou ovšem nese řadu otázek, rizik a nejistot. Ve firmě ovšem převažuje optimismus v úspěch, úsilí i vybudované předpoklady (např. systém jakosti), které dávají reálnou naději na postupný návrat.

V dubnu roku 2002 došlo k významné změně ve vedení společnosti a společnost se začala ubírat novým směrem v souladu s nově zpracovanou strategií a rozhodla o nákupu nových technologií. Postupně byly realizovány níže uvedené investice:

- postupový lis Heilbronn 2 500 kN,

- nové měřicí 3D zařízení,
- NC fréza 1 000 SPEED,
- výstavba nové lisovací haly,
- postupový lis Heilbronn 3 200 kN.

V letech 2002 až 2004 došlo k výraznému snížení provozního hospodářského výsledku. Důvodem tohoto negativního trendu je pokles objemu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb. Na domácí trh začaly pronikat výrobky zahraničních výrobců. Ačkoliv se podařilo snížit výkonovou spotřebu, nedokázaly tyto úspory kompenzovat pokles objemu tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb. Vedení firmy si je vědomo potenciálního nebezpečí levné konkurence ze zahraničí, proto se rozhodlo rozšířit výrobní program zejména novými zakázkami pro automobilový a elektrotechnický průmysl. K tomuto záměru bylo nutno firmu vybavit přesným vysokovýkonným postupovým lisem Heilbronn, vyhovující nárokům automobilovému průmyslu.

Koncem roku 2002 firma zakoupila nový postupový lis a tímto byla schopna reagovat na poptávku, kterou před zakoupením strojního vybavení odmítala. V průběhu roku 2003 došlo k nárůstu výroby a tímto k zahájení výroby na dvě pracovní směny. V roce 2004 se již poptávka po výrobcích navýšila do objemu, který již na jednom postupovém lisu firma nemohla z kapacitních důvodů plnit, proto došlo k další modernizaci technologie. Po realizaci projektu ROZVOJ II, který se týkal zakoupení nového postupového lisu a zároveň celkové modernizace podniku, došlo k odstranění problémů a obtíží, které společnost měla v předcházejících letech. Ve svém důsledku to tedy znamená, že bylo dosaženo kvalitativně vyšší úrovně strojního a technologického vybavení. Tento projekt byl finančně vysoce náročný a vyžádal si značné prostředky financování. Finanční krytí projektu bylo realizováno převážně cizími zdroji krytí. Zároveň si společnost pro rozšíření výrobních možností a zvýšení kapacity nechala vystavět novou výrobní halu, ve které jsou umístěna právě nově zakoupená výrobní zařízení. Tato investice byla také financována převážně cizími zdroji krytí.

Svoji budoucnost společnost KOMAS, spol. s r. o. spatřuje zejména v posílení vlastní pozice pro auto a elektroprůmysl. V současnosti probíhá

poptávkové řízení pro několik zahraničních společností v oblasti výroby autodílů, a to pro firmy Fuji-autotech, Hundai, Senior Automotiv, Kiekert a další. Naplněním této reálné představy o budoucnosti se rozšíří možnosti firmy v oblasti kvality produkce, která musí dosahovat té nejvyšší úrovně.

1.4 Konkurenční prostředí firmy

Firma KOMAS má pevné místo na trhu jak v ČR, tak na Slovensku. Základní výhodou je tradice výroby stavebního a bezpečnostního kování a spolehlivost v dodávaných službách. Dodávky zboží v nižší cenové hladině, což znamená dodávky z lehkého leštěného hliníku, představují velkou výhodu. Vyšší cenovou hladinu představují dodávky bezpečnostního kování, což lze hodnotit jako velice úspěšnou kategorii, kterou lze považovat za strategicky důležitou a vůči konkurenci z dovozu ji hodnotit jako velkou konkurenční výhodu.

Mezi hlavní konkurenty společnosti KOMAS patří následující firmy:

- ROSTEX Vyškov – výrobce stavebního kování z nerez, bezpečnostního kování, nářadí,
- HOLAR – výrobce stavebního kování z plastu a kombinace výrobků z oceli a plastu,
- ZELINGER – výrobce kování z plastu,
- TOKOZ – výrobce okenního a bezpečnostního kování,
- COBRA – obchodní firma, která provádí finální úpravu levných polotovarů dovezených z Itálie a vlastní distribuční kanály po celé Evropě,
- TWIN – obchodní firma,
- výrobci plastových oken – dodávají okenní ovládací prvky jako součást celku.

Poloha firmy je relativně blízko východním trhům, a to je a bude důležitou součástí dodávek. Zakázky do Polska a Ukrajiny budou rozšířeny dále, a to na Litvu, Lotyšsko, Estonsko atd. Export na Slovensko, který představuje až 18,5% z celkových tržeb je nejvíce hodnocen. Technické a technologické požadavky spojené s výrobou je možné konzultovat a řešit s odborníky zabývající se touto oblastí a v neposlední řadě má firma několikaleté zkušenosti s dodávkami dílů pro automobilový průmysl oproti svým konkurentům ve stavebním kování.

1.5 Faktory podmiňující úspěch na trhu a rozdělení tržních podílů

V oboru stavebního kování v současné době převyšuje na českém trhu nabídka nad poptávkou, což postihuje všechny české výrobce. Strategie společnosti KOMAS se ubírá k přesunu výroby do sféry výlisků pro automobilový a elektrotechnický průmysl a získávání nových zakázek ze zahraničí. Dynamický nástup byl zaznamenán v 2. pololetí roku 2002. Společnost se začala ubírat novým směrem společně se zpracovanou strategií a v současné době je výrobcem autodílů pro ŠKODU Auto a. s., BENTLEY, Continental VDO (Siemens), VOLKSWAGEN a elektrodílů pro společnost Invensys.

V oblasti dveřního a okenního kování společnost KOMAS patří na trhu v ČR a SR mezi vedoucí producenty tohoto sortimentu. V současné době ale také dochází k rychlejšímu přechodu na energeticky úspornější okenní výplně z plastu, pro které není tradiční kování určeno. U hliníkového kování je společnost monopolní výrobce a prodej tohoto kování představuje v současné době cca 60% prodávaného kování v ČR a SR.

V oblasti výroby mosazného a nerezového kování je podíl na trhu nízký a dosahuje malé procento celkového podílu. U těchto komodit je současný český a slovenský trh ovládnutý dovoзовým zbožím, které je levnější. V oblasti bezpečnostního kování patří KOMAS mezi vedoucí výrobce tohoto kování na trhu v ČR. Podíl dosahuje asi čtvrtinu z celkem prodávaného kování. Zároveň také společnost i nadále zůstává důležitým dodavatelem při rekonstrukcích památkově chráněných objektů.

2. METODOLOGIE FINANČNÍ ANALÝZY

Přestože si pod pojmem finanční analýza lze představit rozbor jakékoliv ekonomické činnosti, postupem času byla vymezena orientace finanční analýzy na rozbor finanční situace podniku, popřípadě celého odvětví nebo i celého státu. Při tomto rozboru jsou využívány účetní a statistické informace. Finanční analýza interpretuje finanční informace při posouzení výkonnosti a perspektivy firmy, mimo jiné i ve srovnání s jinými formami a s odvětvovým průměrem.

Hlavním cílem finanční analýzy je posoudit finanční zdraví firmy, určit veškeré slabé stránky, které by mohly firmě v budoucnu působit problémy při její činnosti a naopak stanovit její silné stránky, o které by mohla v budoucnu opírat svou činnost. Nejobecněji je možné za finančně zdravý podnik považovat takový podnik, který je schopen naplňovat smysl své existence. Finanční zdraví podniku záleží na jeho rentabilitě a likviditě. O finančně zdravém podniku se může mluvit pouze tehdy, když je schopen vytvářet svou činností dostatečný přebytek výnosů nad náklady, tedy zisk, a když nemá problémy se svou schopností včas uhrazovat své závazky. Tohoto cíle se dá dosáhnout tak, že firma nejprve zhodnotí uplynulý vývoj finanční situace a finančního hospodaření podniku a následně určí příčiny jejich zlepšení nebo zhoršení.

2.1 Uživatelé finanční analýzy

Informace, které se týkají finančního stavu podniku, jsou předmětem zájmu mnoha subjektů přicházejících do kontaktu s daným podnikem. Finanční analýza je důležitá pro akcionáře, věřitele a další externí uživatele, rovněž tak i pro podnikové manažery. Každá z těchto skupin má své specifické zájmy, s nimiž je spojen určitý typ ekonomických rozhodovacích úloh.

Podle toho, kdo provádí finanční analýzu, ji lze rozdělit do dvou oblastí, a to na externí a interní finanční analýzu. Externí finanční analýza vychází ze zveřejňovaných a jiným způsobem veřejně dostupných finančních a účetních informací. Analýza účetních výkazů je základem finanční analýzy. Interní finanční analýza je jiným názvem pro rozbor hospodaření podniku, při kterém má interní analytik k dispozici všechny údaje finančního, manažerského nebo vnitropodnikového účetnictví, z podnikových kalkulací, statistiky, plánů apod.

Uživateli účetních informací a finanční analýzy jsou především manažeři, investoři, banky a jiní věřitelé, obchodní partneři (odběratelé a dodavatelé), zaměstnanci, stát a jeho orgány, konkurenti.

2.2 Zdroje informací pro finanční analýzu

Kvalita informací, která podmiňuje úspěšnost finanční analýzy do značné míry závisí na použitých vstupních informacích. Použité vstupní informace by měly být nejen kvalitní, ale zároveň také komplexní.

Výchozím a základním zdrojem informací pro finanční analýzu jsou následující výkazy.

Výkazy finančního účetnictví poskytují informace zejména externím uživatelům a přehled o stavu a struktuře majetku a zdrojích jeho krytí (rozvaha), o tvorbě a užití výsledku hospodaření (výkaz zisku a ztráty) a o pohybu peněžních toků (výkaz Cash flow).

Výkazy vnitropodnikového účetnictví nepodléhají žádné metodické úpravě a každý podnik si je vytváří podle svých potřeb. Náleží sem výkazy zobrazující vynakládání podnikových nákladů v nejrůznějším členění, dále pak výkazy o spotřebě nákladů na jednotlivé výkony nebo v jednotlivých střediscích. Tyto výkazy nejsou veřejně dostupnými informacemi, slouží pouze pro účely podniku.

Kvantifikovatelné nefinanční informace zahrnují firemní statistiky výkonů, odbytu, zaměstnanosti. Dále se zde řadí prospekty, normy spotřeby, interní směrnice.

Nekvantifikovatelné informace představují zprávy vedoucích pracovníků, jednotlivých útvarů firmy, komentáře manažerů, odborného tisku, nezávislá hodnocení a prognózy budoucího vývoje.

Pokud se vychází při hodnocení finanční situace z finanční analýzy, tak jejím hlavním úkolem je ověření obchodní zdatnosti podniku a tím udržení majetkově finanční stability. Pro to, aby se mohla úspěšně začít zpracovávat finanční analýza, jsou důležité především základní účetní výkazy, kterými jsou rozvaha, výkaz zisku a ztráty a přehled o peněžních tocích.

Rozvaha je základním účetním výkazem, který zachycuje stav majetku podniku (aktiv) na jedné straně a zdrojů krytí (pasiv) na straně druhé k určitému časovému okamžiku. Struktura aktiv bývá označována jako majetková struktura podniku. Zdroje krytí tvoří strukturu podnikového kapitálu, ze kterého je majetek financován. Základním hlediskem třídění aktiv je jejich funkce a s ní spojená doba vázanosti v reprodukčním cyklu podniku. Z tohoto pohledu se aktiva člení na stálá aktiva (dlouhodobá, fixní), která zahrnují majetkové složky, které slouží činnosti podniku dlouhodobě a postupně se opotřebovávají a dále na oběžná aktiva (krátkodobá), která představují části majetku, které se spotřebovávají obvykle najednou, případně proces jejich přeměny v peníze nepřesahuje jeden rok. Základní členění pasiv, která představují zdroje krytí aktiv, se provádí podle vlastnictví zdrojů. Z tohoto pohledu se pasiva člení na vlastní kapitál a cizí zdroje.

Výkaz zisku a ztráty je přehled o výnosech, nákladech a výsledku hospodaření za určité období. Informace z výkazu zisku a ztráty jsou významným podkladem pro hodnocení firemní ziskovosti. Ve struktuře výkazu zisku a ztráty je možno nalézt několik stupňů výsledku hospodaření, které se od sebe liší tím, jaké náklady a výnosy do jeho struktury vstupují. Výsledek hospodaření je členěn na výsledek hospodaření z provozní činnosti, výsledek hospodaření z finanční činnosti a výsledek hospodaření z mimořádné činnosti. Výsledek hospodaření za běžnou činnost je součtem provozního a finančního výsledku hospodaření. Existují však i další modifikace vyjádření zisku. EBITDA je zisk před úhradou odpisů, úroků a daní, který měří celkový finanční efekt. EBIT je zisk před úroky a zdaněním a udává efekt z hospodářské činnosti bez ohledu na strukturu financování. EBT je zisk před zdaněním. EAT je výsledek hospodaření za účetní období po zdanění a EAR je nerozdělený zisk. S výkazem zisku a ztráty souvisí také struktura a obsah výsledku hospodaření. Nejdůležitější položkou je výsledek hospodaření z provozní činnosti, který lze takto označit proto, že odráží schopnost firmy ze své hlavní činnosti vytvářet výsledek hospodaření.

Účelem analýzy výkazu o peněžních tocích (Cash flow, CF) je objasnit hlavní faktory, které ovlivňují příjem a výdaj hotovosti a z toho plynoucí stav hotovosti k určitému okamžiku. Smyslem výkazu o tvorbě a použití peněžních prostředků je objasnit změny peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů daného podniku za

účetní období. Účetní jednotka si může vybrat metodu zpracování výkazu cash-flow, obsahovou náplň peněžních prostředků a peněžních ekvivalentů. Struktura výkazu o tvorbě a použití peněžních prostředků se zpravidla člení podle základních aktivit podniku na tři části, a to na přehled toků z provozní, investiční a finanční činnosti. Sestavení výkazu peněžních toků může být prováděna buď přímou anebo nepřímou metodou. Přímá metoda znamená provést bilanci všech příjmů a výdajů, přičemž peněžní toky se určí jako rozdíly. Pro rozborové účely je výhodnější a přehlednější použít nepřímou metodu, v níž je výkaz stanoven jako součet čistého zisku po zdanění a odpisů za dané období a změn příslušných položek aktiv a pasiv oproti počátečnímu stavu.

2.3 Srovnatelnost výsledků finanční analýzy

Při hodnocení výsledků finanční analýzy se za základ při posuzování finančně ekonomické situace firmy používá srovnávání, které může být prováděno vůči normě, v prostoru nebo v čase.

Podstatou srovnávání vzhledem k normě je srovnávání výsledků finanční analýzy s předem plánovanými normami.

Základem srovnávání ukazatelů v prostoru je srovnávání ukazatelů dané firmy se stejnými ukazateli jiných firem v časovém období. Podstatné při tomto srovnávání je rozřazení podniků do skupin tak, aby v každé skupině byly jen srovnatelné podniky. Podmínkami pro srovnávání jsou legislativa, obor a čas.

Podstatou srovnávání v čase je hodnocení časových řad jednotlivých ukazatelů, tj. posuzování vývoje ukazatelů v určitém počtu navazujících časových období.

2.4 Metody finanční analýzy

Rychlý rozvoj především matematických, statistických a ekonomických věd umožnil, aby v rámci finanční analýzy vznikla celá řada metod hodnocení finančního zdraví firmy, které je možno s úspěchem aplikovat. Z metodologického hlediska je důležité si uvědomit, že se při realizaci finanční analýzy musí dbát na přiměřenost volby metod analýzy. Volba metody musí být učiněna s ohledem na:

- účelnost, což znamená, že zvolená metoda musí odpovídat předem zadanému cíli,

- nákladnost, což znamená, že analýza potřebuje čas a kvalifikovanou práci, která s sebou nese celou řadu nákladů,
- spolehlivost, kterou nelze zvýšit rozšířením srovnávaných podniků, ale kvalitnějším využitím dostupných dat.

Metody používané ve finančních analýzách lze členit dle různých hledisek. Finanční analýza využívá v zásadě dvě skupiny metod, a to metody deterministické a matematicko-statistické metody.

Metody deterministické se používají převážně pro analýzu vývoje odchylek pro menší počet období. Mezi tyto metody patří analýza stavových ukazatelů (horizontální analýza, vertikální analýza), dále poměrová analýza, analýza soustav ukazatelů a analýza citlivosti.

Matematicko-statistické metody vycházejí zpravidla z údajů delších časových řad a slouží především k posouzení determinantů a faktorů vývoje a k určení společných vazeb. Mezi tyto metody se řadí regresní analýza, diskriminační analýza, analýzu rozptylu a testování statistických hypotéz.

Analýza soustav ukazatelů představuje metody, které využívají rozborové postupy a vzájemně je kombinují. Podstatou soustavy poměrových ukazatelů finanční analýzy je z formálního hlediska sestavení jednoduchého modelu, který zobrazuje vzájemné vazby mezi dílčími ukazateli vyššího řádu. Model tak vytváří souhrn ukazatelů, které lze postupně rozkládat na další dílčí ukazatele až k detailům. Model má tři základní funkce:

- vysvětliv vliv změny jednoho nebo více ukazatelů na celé hospodaření firmy,
- ulehčit a zpřehlednit analýzu dosavadního vývoje podniku,
- poskytnout podklady pro výběr rozhodnutí z hlediska firemních či externích cílů.

Soustavy jsou sestavovány proto, že každý z ukazatelů hodnotí stav podniku nebo jeho vývoj jediným číslem. Do skupiny soustav ukazatelů je možné zařadit jako nejznámější Du Pontův rozklad ukazatele rentability. Je založen na rozkladu, respektive odvozování ziskové marže a obrazu celkových aktiv. Dále jsou to pyramidové soustavy ukazatelů – pyramida názorně vystihuje postupné rozšiřování

počtu dílčích ukazatelů v podrobnějších rozkladech. Pro rozklad se využívají dva hlavní postupy, a to aditivní (výchozí ukazatel se rozkládá do součtu nebo rozdílu dvou a více dalších ukazatelů) a multiplikativní (výchozí ukazatel se představuje jako součin nebo podíl dvou či více ukazatelů).

Pro hodnocení finanční pozice se používají kromě jednotlivých skupin poměrových ukazatelů také tzv. souhrnné indexy nebo souhrnné modely hodnocení finanční úrovně podniku. Jedná se o specifické metody ve finančních analýzách, jejichž smyslem je vyjádřit úroveň finanční situace a výkonnost podniku jedním číslem. Důvodem vzniku těchto souhrnných modelů byla snaha o včasné rozpoznání příčin nestability podniků, které mohou signalizovat úpadek podniku. Do kategorie soustav účelově vybraných ukazatelů patří bonitní a bankrotní modely.

Bankrotní modely mají informovat uživatele o tom, zda je v dohledné době firma ohrožena bankrotem. Vychází se ze skutečnosti, že každá firma, která je ohrožena bankrotem, již určitý čas před touto událostí vykazuje příznaky, které jsou pro bankrot typické. Do této skupiny patří např. Altmanův model, Taflerův model, Beaverův model, Index „IN“. Bonitní modely jsou založeny na diagnostice finančního zdraví firmy a kladou si za cíl stanovit, zda se firma řadí mezi dobré nebo špatné firmy. Je zřejmé, že musí umožňovat srovnatelnost s jinými firmami. Jde o komparaci firem v rámci jednoho oboru podnikání. Do této skupiny patří např. Tamariho model, Kralickův Quick Test, rychlý test.

2.5 Analýza stavových ukazatelů

Procentní rozbor absolutních ukazatelů představuje nejjednodušší techniku analýzy účetních výkazů a slouží nám k prvotní orientaci v hospodaření podniku. Upozorňuje na problémové oblasti, které je potřeba podrobit podrobnějšímu zkoumání. Provádí se ve dvou formách jako analýza vývojových trendů a analýza struktury.

V rámci analýzy vývojových trendů (horizontální analýzy) jsou zkoumány změny absolutních ukazatelů a jejich procentní změny v čase. Zde je potřeba připomenout nutnost tvorby dostatečně dlouhých časových řad, neboť precizně vedené časové řady mohou znamenat méně nepřesností z hlediska interpretace

výsledků propočetů. Porovnání jednotlivých položek výkazů v čase se provádí po řádcích, horizontálně, proto se tedy hovoří o horizontální analýze absolutních ukazatelů. Interpretace změn musí být prováděna obezřetně a komplexně, musí se brát do úvahy jak změny absolutní, tak relativní. Tyto změny lze vyjádřit pomocí vztahů

$$\text{absolutní změna} = P_t - P_{t-1}, \quad (2.1)$$

$$\text{relativní změna} = \frac{P_t - P_{t-1}}{P_{t-1}} \cdot 100, \quad (2.2)$$

kde P_t je hodnota ukazatele, t je běžný rok, $t-1$ je předchozí rok.

V rámci analýzy struktury (vertikální analýzy) se zjišťuje podíl jednotlivých položek výkazů na zvoleném základu. Při analýze rozvahy bývají položky výkazu vyjádřeny jako procento z celkových aktiv, resp. z celkových pasiv. Ve výkazu zisku a ztrát se jako základ pro procentní vyjádření určité položky bere obvykle velikost celkových výnosů nebo tržeb. Tato technika umožní zkoumat relativní strukturu aktiv a pasiv a roli jednotlivých činitelů na tvorbě zisku. Pracuje s účetními výkazy v jednotlivých letech odshora dolů, nikoli napříč jednotlivými lety, proto se označuje jako vertikální analýza.

2.6 Poměrová analýza

Poměrová analýza patří k nejpoužívanějším metodám finanční analýzy. Základními oblastmi ukazatelů finanční analýzy jsou ukazatele likvidity, ukazatele rentability, ukazatele zadluženosti, ukazatele aktivity (obratu), ukazatele vycházející z údajů kapitálového trhu.

2.6.1 Ukazatele likvidity

Finanční situace podniku, zejména jeho platební schopnost, se zjišťuje při rozboru pomocí poměrových ukazatelů likvidity, s jejichž pomocí se zjistí schopnost podniku hradit své závazky. V zásadě se rozlišují tři stupně likvidity. Okamžitá likvidita bývá označována jako likvidita 1. stupně, pohotová likvidita bývá označována jako likvidita 2. stupně a běžná likvidita, která bývá označována jako likvidita 3. stupně. Likvidita je důležitá z hlediska finanční rovnováhy firmy, neboť

jen dostatečně likvidní podnik je schopen dostát svým závazkům. Na druhou stranu příliš vysoká míra likvidity je nepříznivým jevem pro vlastníky podniku, neboť finanční prostředky jsou vázány v aktivech, které nepracují ve prospěch výrazného zhodnocování finančních prostředků. Je tedy potřeba hledat pokud možno vyváženou likviditu, která zaručí jak dostatečné zhodnocení prostředků, tak i schopnost dostát svým závazkům.

Mezi nejčastěji užívané poměrové ukazatele likvidity patří ukazatel běžné likvidity (Current Ratio), který se uvádí v podobě

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}. \quad (2.3)$$

Smysl ukazatele spočívá v tom, že se poměruje objem oběžných aktiv jako potencionální objem peněžních prostředků s objemem závazků splatných v blízké budoucnosti. Za přiměřenou výši tohoto ukazatele se považují doporučené hodnoty od 1,5 do 2,5. Pro úspěšnou činnost podniku je rozhodující, aby krátkodobé dluhy v době jejich splatnosti podnik kryl z takových složek majetku, které jsou pro tento účel určeny a aby nevyužíval těch, které jsou určeny pro jiné účely.

Ve snaze odstranit z běžné likvidity vliv obecně nejméně likvidní části oběžných aktiv tj. zásob, je často uplatňován ukazatel pohotové likvidity (Quick Ratio – Acid Test Ratio) ve tvaru

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}. \quad (2.4)$$

Při vyjádření tohoto podílu se berou v úvahu z oběžných aktiv jen pohotové prostředky, tj. pokladní hotovost, peníze na bankovních účtech, obchodovatelné cenné papíry, pohledávky po korekci opravnou položkou k pohledávkám. Dále je vhodné od zbývajících aktiv odečíst nedobytné pohledávky, případně pohledávky, jejichž návratnost je pochybná (pohledávky po lhůtě splatnosti). Doporučené hodnoty tohoto ukazatele by se měly pohybovat v rozmezí od 1,0 do 1,5.

Z krátkodobého hlediska je dalším významným ukazatelem ukazatel vyjadřující okamžitou likviditu (Cash Ratio), který přísněji sleduje platební schopnost podniku

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{pohotové platební prostředky}}{\text{krátkodobé závazky}}. \quad (2.5)$$

Okamžitá likvidita představuje to nejužší vymezení likvidity. Vstupují do ní jen ty nejlikvidnější položky z rozvahy. Pro okamžitou likviditu platí doporučená hodnota v rozmezí 0,9 – 1,1. Pro Českou republiku pak bývá toto pásmo rozšiřováno v dolní mezi, kde některé další prameny uvádí hodnotu 0,6 a podle metodiky ministerstva průmyslu a obchodu jsou hodnoty ještě nižší, a to 0,2.

Ukazatele likvidity jsou statickými ukazateli, které jsou konstruovány na základě stavových veličin z rozvahy k určitému datu. Proto je také třeba sledovat vývoj těchto veličin v čase a sledovat zejména vývoj struktury oběžných aktiv v čase. Kromě výše uvedených poměrových ukazatelů likvidity lze uvést také rozdílové ukazatele likvidity, především ukazatel čistého pracovního kapitálu (ČPK), který představuje část oběžného majetku, která je finančně kryta dlouhodobými zdroji. Obecně lze tento ukazatel vyjádřit následovně

$$\text{čistý pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (2.6)$$

Výše čistého pracovního kapitálu je určena především skladbou bilance podniku. Pro zajištění likvidity podniku by měla být krátkodobá aktiva vyšší než krátkodobé závazky a dlouhodobé zdroje by měly převyšovat dlouhodobá aktiva. Pokud se dlouhodobým kapitálem financuje krátkodobý oběžný majetek, jedná se o překapitalizování podniku a pokud se krátkodobý kapitál podílí na krytí dlouhodobého majetku, jedná se o podkapitalizování podniku. Oba tyto jevy mohou být pro společnost nebezpečné.

2.6.2 Ukazatelé rentability

Rentabilita je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Vychází ze dvou základních účetních výkazů, a to z výkazu zisku a ztráty a z rozvahy. Důraz je kladen především na výkaz zisku

a ztráty. Ukazatelé rentability slouží k hodnocení celkové efektivnosti dané činnosti a v časové řadě by měly mít obecně rostoucí tendenci.

Rentabilitu aktiv ROA (Return on Assets), která vyjadřuje celkovou efektivnost firmy, její výdělkovou schopnost, nebo také produkční sílu, lze definovat vztahem

$$ROA = \frac{EBIT}{aktiva}, \quad (2.7)$$

kde EBIT je zisk před úroky a zdaněním.

Ukazatel bývá považován za hlavní měřítko rentability, protože poměřuje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez ohledu na to, z jakých zdrojů jsou financovány.

Rentabilita dlouhodobých zdrojů ROCE (Return on Capital Employed) vyjadřuje efekt z dlouhodobých investic. Je vyjádřena vztahem

$$ROCE = \frac{EBIT}{vlastní kapitál + dlouhodobé dluhy}, \quad (2.8)$$

kde EBIT je zisk před úroky a zdaněním.

Tímto ukazatelem se hodnotí význam dlouhodobého investování na základě určení výnosnosti vlastního kapitálu spojeného s dlouhodobými zdroji. Investovaný kapitál se vztahuje jen ke zpoplatněnému kapitálu.

Dalším významným ukazatelem je ukazatel rentability vlastního kapitálu ROE (Return on Equity), který lze vyjádřit

$$ROE = \frac{EAT}{vlastní kapitál}, \quad (2.9)$$

kde EAT je čistý zisk po zdanění.

Tento poměrový ukazatel vyjadřuje celkovou výnosnost vlastních zdrojů a jejich zhodnocení v zisku. Úroveň rentability vlastního kapitálu je nutně závislá na rentabilitě celkového kapitálu a úrokové měře cizího kapitálu.

Kromě výše uvedených ukazatelů se používají další varianty ukazatelů rentability. Stupeň ziskovosti, tj. množství zisku v Kč na 1 Kč tržeb, udává ukazatel rentability tržeb ROS (Return on Sales)

$$ROS = \frac{EAT}{tržby}, \quad (2.10)$$

kde EAT je čistý zisk po zdanění.

Ukazatel slouží k posouzení rentability, je však vhodný i pro srovnání v čase a mezipodnikové porovnání. Nízká úroveň ukazatele může znamenat chybné řízení firmy, střední úroveň je znakem dobré práce managementu firmy a dobrého jména firmy na trhu, vysoká úroveň ukazatele ukazuje na nadprůměrnou úroveň firmy.

Ukazatel rentability nákladů ROC (Return on Costs) patří k doplňujícím ukazatelům rentability a udává schopnost podniku zhodnotit vynaložené náklady. Lze ho definovat

$$ROC = \frac{EAT}{náklady}, \quad (2.11)$$

kde EAT je čistý zisk.

Čím je ukazatel rentability nákladů vyšší, tím lépe jsou zhodnoceny vložené náklady do hospodářského procesu a tím vyšší je i procento zisku. Úroveň ukazatele je vhodné posuzovat v jednotlivých letech a sledovat jeho vývoj.

2.6.3 Ukazatelé aktivity

Ukazatelé aktivity měří schopnost společnosti využívat investované finanční prostředky a měří vázanost jednotlivých složek kapitálu v jednotlivých druzích aktiv a pasiv. Tyto ukazatele nejčastěji vyjadřují počet obrátek jednotlivých složek zdrojů nebo aktiv nebo dobu obratu a také jaký má toto hospodaření vliv na výnosnost a likviditu. Jejich rozbor slouží především k vyhodnocení hospodaření s aktivy a jejich jednotlivými složkami. To, že tyto ukazatele mají návaznost na ukazatele rentability, je nejvíce patrné na ukazateli obratu celkových aktiv, který lze vyjádřit

$$obrat\ celkových\ aktiv = \frac{tržby}{celková\ aktiva}. \quad (2.12)$$

Tento ukazatel měří obrat neboli intenzitu využití celkového majetku a je zejména používán pro mezipodnikové srovnávání.

Dalším ukazatelem, kterým lze sledovat hospodářskou aktivitu podniku je ukazatel doby obratu zásob vyjádřený vztahem

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} \cdot 360}{\text{tržby}}. \quad (2.13)$$

Ukazatel charakterizuje úroveň běžného provozního řízení. Vyjadřuje průměrný počet dnů během nichž jsou v podniku vázány zásoby předtím, než dojde k jejich spotřebě. Ukazatel je citlivý na změny v dynamice výkonů a je široce využíván.

Obdobným způsobem lze vypočítat i dobu obratu pohledávek, kterou lze definovat

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \cdot 360}{\text{tržby}}. \quad (2.14)$$

Tento ukazatel vypovídá o strategii řízení pohledávek a udává, za jak dlouho jsou průměrně placeny faktury. Pokud ukazatel trvale překračuje doby splatnosti, je nutné prozkoumat platební kázeň odběratelů. Tento ukazatel je důležitý z hlediska plánování peněžních toků.

Jako poslední z této skupiny ukazatelů můžeme vyjádřit dobu obratu závazků, která se může vypočítat následujícím vzorcem

$$\text{doba obratu závazků} = \frac{\text{závazky} \cdot 360}{\text{tržby}}. \quad (2.15)$$

Ukazatel vypovídá o tom, jak rychle jsou spláceny závazky firmy. Obecně je možno konstatovat, že doba obratu závazků by měla být delší než doba obratu pohledávek, aby nebyla narušena finanční rovnováha ve firmě.

2.6.4 Ukazatelé zadluženosti

Pojem zadluženost vyjadřuje skutečnost, že podnik používá k financování svých aktiv ve své činnosti cizí zdroje. V reálné ekonomice u velkých podniků nepřichází v úvahu, že by podnik financoval veškerá svá aktiva z vlastního anebo

naopak jen z cizího kapitálu. Při analýze finanční struktury firem se používá celá řada ukazatelů zadluženosti, které jsou odvozeny především z údajů v rozvaze. Analýza zadluženosti porovnává rozvahové položky a na jejich základě zjistí, v jakém rozsahu jsou aktiva podniku financována cizími zdroji.

Ukazatel pro hodnocení přiměřenosti zadlužení podniku je ukazatel celkové zadluženosti vyjádřený vztahem

$$\text{celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{aktiva}}. \quad (2.16)$$

Celková zadluženost představuje podíl celkových dluhů (závazků) k celkovým aktivům a vyjadřuje tedy, v jaké míře je majetek kryt cizími zdroji. Čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je riziko věřitelů. Zadluženost ovlivňuje jednak věřitelské riziko, ale také i výnosnost podniku. Tento ukazatel má význam zejména pro dlouhodobé věřitele jako jsou převážně komerční banky.

V odborné literatuře lze také nalézt ukazatel krytí stálých aktiv, definovaný

$$\text{stupeň krytí stálých aktiv} = \frac{\text{dlouhodobý kapitál}}{\text{stálá aktiva}}. \quad (2.17)$$

U tohoto ukazatele je poměřován dlouhodobý kapitál ke stálým aktivům. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek by měl být kryt dlouhodobými zdroji podniku. Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím lepší je i finanční stabilita společnosti. Ukazatel by měl dosáhnout alespoň hodnoty 100 %, což znamená, že dlouhodobý kapitál pokrývá všechna stálá aktiva.

Dalším ukazatelem je ukazatel zadluženosti vlastních zdrojů

$$\text{zadluženost vlastního kapitálu} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}. \quad (2.18)$$

Přijatelná zadluženost vlastního kapitálu závisí na fázi vývoje firmy a na postoji vlastníků k riziku. U stabilních společností by se hodnota ukazatele měla pohybovat přibližně v rozmezí od 80 % do 120 %.

Dalšími používanými ukazateli jsou například úrokové krytí a úrokové zatížení. Ukazatel úrokového krytí udává, kolikrát jsou úroky kryty výší provozního zisku, tj. kolikrát je zajištěno placení úroků a je vyjádřen vztahem

$$\text{úrokové krytí} = \frac{EBIT}{\text{úroky}}, \quad (2.19)$$

kde EBIT je zisk před úroky a zdaněním.

Čím je vyšší úrokového krytí, tím je finanční situace lepší. Na základě docílených hodnot tohoto ukazatele lze usoudit na efektivní vývoj hospodaření podniku.

Převrácenou hodnotou ukazatele úrokového krytí je ukazatel úrokové zatížení

$$\text{úrokové zatížení} = \frac{\text{úroky}}{EBIT}, \quad (2.20)$$

kde EBIT je zisk před úroky a zdaněním.

Ukazatel vyjadřuje, jakou část z celkového vytvořeného efektu odčerpají úroky a závisí především na rentabilitě činnosti podniku, na podílu zdrojů na financování činnosti, které podnik získal vydáním dluhopisů, z bankovních úvěrů, na úrokové sazbě apod. Tento ukazatel je vždy vhodné používat v souvislosti s vývojem rentability a výnosnosti.

3. APLIKACE UKAZATELŮ FINANČNÍ ANALÝZY VE VYBRANÉM PODNIKU

Tato část bakalářské práce bude zaměřena na aplikaci vybraných ukazatelů finanční analýzy a bude sledovat vývoj finanční situace společnosti KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 - 2006. Potřebné údaje byly získány z účetních výkazů sestavených vždy ke konci účetního období, tedy k 31.12. daného roku. Pro větší přehlednost jsou v tabulkách zachyceny výsledné hodnoty jednotlivých ukazatelů a jejich vývoj je zobrazen v časové řadě pomocí grafů.

3.1 Analýza stavových ukazatelů

Jako první část finanční analýzy bude proveden horizontální a vertikální rozbor jednotlivých položek rozvahy a výkazu zisku a ztráty.

3.1.1 Horizontální analýza rozvahy

Horizontální analýza se využívá k rozboru jednotlivých položek za určité časové období. Podává informace o tom, jak se jednotlivé položky v průběhu sledovaného období vyvíjely. V tab. 3.1 jsou uvedeny výsledné hodnoty horizontální analýzy aktiv, v tab. 3.2 jsou uvedeny výsledné hodnoty horizontální analýzy pasiv, obr. 3.1 znázorňuje vývoj aktiv a obr. 3.2 vyjadřuje vývoj pasiv za sledované období.

Horizontální analýza aktiv

Tab. 3.1 Horizontální analýza aktiv KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 - 2006

	Absolutně		Relativně	
	2005	2006	2005	2006
AKTIVA CELKEM	14 704	530	18,52%	0,56%
Stálá aktiva	9 842	-1 918	22,81%	-3,62%
Dlouhodobý nehmotný majetek	56	-266	8,85%	-38,61%
Dlouhodobý hmotný majetek	9 786	-1 652	23,01%	-3,16%
Oběžná aktiva	4 313	845	12,02%	2,10%
Zásoby	-1 860	5 122	-9,57%	29,15%
Krátkodobé pohledávky	5 527	1 011	57,51%	6,68%
Finanční majetek	646	-5 288	9,43%	-70,53%
Ostatní aktiva	549	1 603	155,52%	177,72%

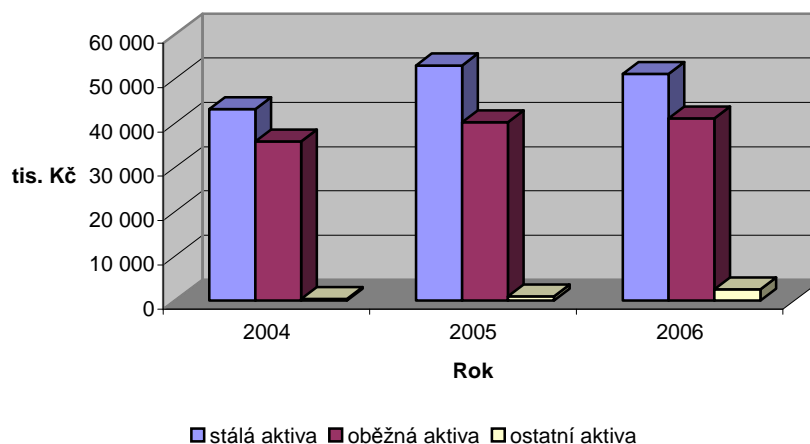
Na základě výsledků zjištěných pomocí horizontální analýzy aktiv lze konstatovat, že ve sledovaném období došlo k nárůstu celkových aktiv, která ve sledovaném období zaznamenala rostoucí trend. V roce 2005 vzrostla o 18,52%, tedy o 14,70 mil. Kč, přičemž téměř zanedbatelný růst byl zaznamenán i v dalším roce, kdy majetek podniku vzrostl o 0,56%, tedy přibližně o 530 tis. Kč. U stálých aktiv došlo nejdříve k růstu o 22,81%, tedy o 9,84 mil. Kč, avšak v dalším roce byl zaznamenán pokles o 3,62%, tedy o 1,92 mil. Kč. V roce 2005 probíhala výstavba výrobní haly pro lisovací automaty a tato stavba byla v tomto roce zaznamenána jako nedokončený dlouhodobý hmotný majetek v hodnotě 11,33 mil Kč. K zařazení této stavby do dlouhodobého majetku došlo až v roce 2006. Nejdříve tedy došlo k výraznému zvýšení nedokončeného dlouhodobého hmotného majetku, posléze došlo ke snížení této položky.

Ve vývoji oběžných aktiv, která postupně rostla, nedošlo k výrazným změnám. V prvním roce došlo k nárůstu o 12,02%, tedy o 4,3 mil. Kč, v následujícím roce oběžná aktiva opět rostla, avšak při porovnání s předchozím rokem již ne tak výrazně. Nárůst v prvním roce byl způsoben především navýšením krátkodobých pohledávek o 57,51%, tedy o 5,5 mil. Kč oproti roku 2004. Za tento nárůst může především růst jiných pohledávek, zejména růst nevracených záloh od zaměstnanců, které se v roce 2005 výrazně zvýšily. V roce 2006 byl menší růst způsoben navýšením pohledávek o 6,68%, tedy o 1,01 mil. Kč a navýšením zásob o 29,15%, tedy o 5,12 mil. Kč, ale také zároveň snížením krátkodobého finančního majetku o 70,53%, tedy o téměř 5,29 mil. Kč. Výrazně se měnila položka zboží, která vzrostla v roce 2006 o 830,00%, tedy o 166 tis. Kč oproti minulému roku. Zboží je však pro společnost nevýznamná položka. V roce 2004 a 2005 se společnost zabývala pouze doplněním zboží do podnikové prodejny, zejména doplněním zámků HOBEZ k dveřnímu kování. K výraznému navýšení zboží došlo v roce 2006, kdy společnost začala nakupovat speciální kování Rustiko (výkovky určené pro potřeby zahradních chatek a rekreačních objektů).

Růst majetku byl způsoben také růstem ostatních aktiv, která zaznamenala v roce 2005 růst o 155,52%, tedy o 549 tis. Kč a v následujícím roce o dalších 177,72%, tedy o 1,60 mil. Kč a byl zapříčiněn převážně růstem nákladů příštích

období. Celkově lze z výsledků horizontální analýzy konstatovat, že celková aktiva rostou a tím také roste hodnota společnosti.

Obr. 3.1 Vývoj aktiv společnosti KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 - 2006

Horizontální analýza pasiv

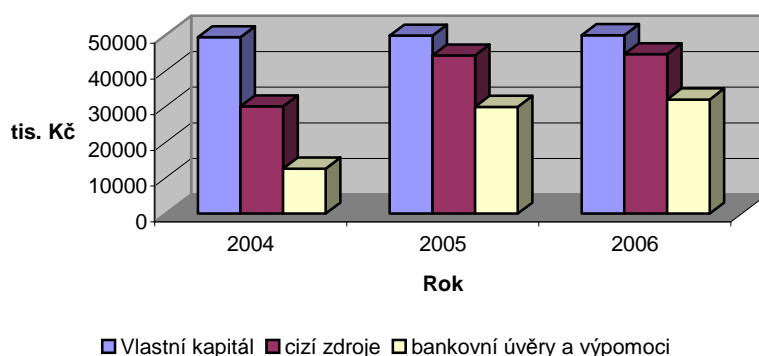
Tab. 3.2 Horizontální analýza pasiv KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 - 2006

	Absolutně		Relativně	
	2005	2006	2005	2006
PASIVA CELKEM	14 704	530	18,52%	0,56%
Vlastní kapitál	432	153	0,87%	0,31%
Výsledek hospodaření minulých let	4 327	432	10,47%	0,95%
Výsledek hospodaření účetního období	-3 895	-279	-90,02%	-64,58%
Cizí zdroje	14 272	376	47,57%	0,85%
Rezervy	-1 579	-3 322	-20,20%	-53,27%
Krátkodobé závazky	-1 450	1 648	-15,09%	20,21%
Bankovní úvěry a výpomoci	17 301	2 050	137,51%	6,86%

Na růstu pasiv se v největší míře podílely bankovní úvěry a výpomoci, které vzrostly v roce 2005 o 137,51% oproti předchozímu roku na necelých 29,88 mil. Kč. Za tento nárůst mohou především krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci, které společnost využívala k financování probíhajících změn. Společnost využívala jeden investiční úvěr k financování pořízení excentrického lisu Heilbronn a druhý investiční úvěr k financování nové výrobní haly. Dále byl účelově poskytnut směnečný úvěr pro odběratele stavebního kování, a to pro společnost Vesko Nový Jičín a probíhaly splátky revolvingového úvěru. V dalším roce byl zaznamenán další,

už mírnější růst bankovních úvěrů a výpomocí o 6,86%, což je o 2,05 mil. Kč. K navyšování základního kapitálu během sledovaného období nedošlo, ale v roce 2005 se zvýšil vlastní kapitál, v důsledku nerozděleného zisku z minulých let o 10,47% na 49,83 mil. Kč a v následujícím roce následoval další, i když už téměř zanedbatelný nárůst o 0,95%. Negativním krokem je snižování položky výsledek hospodaření účetního období, ke kterému došlo společně se zavedením výrobního programu společnosti pro automobilový průmysl.

Obr. 3.2 Vývoj pasiv společnosti KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 - 2006

3.1.2 Vertikální analýza rozvahy

S pomocí vertikální analýzy (procentní rozbor) lze zjistit podíl jednotlivých položek výkazů na zvoleném základu. Při analýze rozvahy bývají položky výkazu vyjádřeny jako procento z celkových aktiv, resp. z celkových pasiv. Tab. 3.3 zachycuje výsledné hodnoty vertikální analýzy aktiv a tab. 3.4 zachycuje výsledné hodnoty vertikální analýzy pasiv za sledované období.

Vertikální analýza aktiv

Tab. 3.3 Vertikální analýza aktiv KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 – 2006 (%)

	2004	2005	2006
AKTIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00
Stálá aktiva	54,35	56,32	53,97
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,80	0,73	0,45
Dlouhodobý hmotný majetek	53,55	55,58	53,53
Oběžná aktiva	45,20	42,72	43,38
Zásoby	24,47	18,67	23,98
Krátkodobé pohledávky	12,10	16,09	17,06
Krátkodobý finanční majetek	8,63	7,97	2,34
Ostatní aktiva	0,44	0,96	2,65

Z výsledků získaných formou vertikální analýzy aktiv vyplývá, že majetek firmy tvoří převážně stálá aktiva, která se za sledované období pohybovala v rozmezí od 53,97% do 56,32%. Největší část z této položky tvoří dlouhodobý hmotný majetek, jehož výše se v roce 2005 nepatrně zvýšila na 55,58%, tj. na 52,31 mil. Kč, avšak posléze se zase snížila na srovnatelnou hodnotu v roce 2004. Druhou největší část aktivních položek rozvahy představují oběžná aktiva, z nichž nejvyšších hodnot dosahovaly zásoby. Poměrně malou část z celkových aktiv společnosti tvoří ostatní aktiva, jejichž výše je v porovnání se stálými a oběžnými aktivy zanedbatelná.

Vertikální analýza pasív

Na základě výsledků zjištěných pomocí vertikální analýzy pasív je možné konstatovat, že podnik je převážně financován vlastními zdroji krytí, jejichž výše zaznamenala klesající trend z 62,21% v roce 2004 na 52,82% v roce 2006. Jelikož se neměnil základní kapitál společnosti, promítly se do položky vlastního kapitálu výsledky hospodaření z minulých let. Cizí zdroje podniku zaznamenaly naopak zvyšující trend z 37,79% v roce 2004 na 47,18% v roce 2006. Největší položkou cizích zdrojů jsou bankovní úvěry a výpomoci, u kterých došlo ve sledovaném období k podstatnému zvýšení z 15,85% v roce 2004 až na 33,74% v roce 2006.

Tab. 3.4 Vertikální analýza pasív KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 – 2006 (%)

	2004	2005	2006
PASIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00
Vlastní kapitál	62,21	52,95	52,82
Výsledek hospodaření minulých let	52,03	48,50	48,68
Cizí zdroje	37,79	47,05	47,18
Rezervy	9,84	6,63	3,08
Krátkodobé závazky	12,10	8,67	10,36
Bankovní úvěry a výpomoci	15,85	31,75	33,74

3.1.3 Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty

Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty ukazuje, jak se ve sledovaném období vyvíjela hospodářská situace ve společnosti KOMAS, spol. s r. o.

Horizontální analýza výnosů

Vývoj výnosů ve sledovaném období vykazuje nestálý růst. Velký podíl na růstu výnosů mají tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, které činily v roce

2004 86,30 mil. Kč a vzrostly v roce 2006 na 91,06 mil. Kč. Další významnou položku tvořily tržby za prodej zboží, které se zvýšily z původních 30 tis. Kč v roce 2004 na 752 tis. Kč v roce 2006. Důvodem tohoto zvýšení bylo především v roce 2006 to, že společnost začala nakupovat speciální kování Rustiko. Významně se také zvýšila obchodní marže. Společnost začala speciálně balit zmiňované kování do blistrů a následně je prodávala v supermarketech OBI, Bauhaus, Baumax, protože toto kování má velmi vysokou přidanou hodnotu. Také u tržeb z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu došlo k významným změnám. Nejdříve klesly v roce 2005 o 27,76%, tj. o 763 tis. Kč oproti roku 2004, posléze však v roce 2006 vzrostly o 47,48%, tedy o 943 tis. Kč. Výnosové úroky a ostatní finanční výnosy zaznamenaly ve sledovaném období pokles oproti předchozím rokům. Výnosové úroky klesly ze 111 tis. Kč v roce 2004 na 37 tis. Kč v roce 2005 a největší pokles nastal v roce 2006, kdy se byla jejich výše pouhých 6 tis. Kč.

Horizontální analýza nákladů

Vývoj nákladů ve sledovaném období byl také značně proměnlivý. Hlavní složkou nákladů je výkonová spotřeba, která představovala v roce 2004 částku 55,83 mil. Kč, v následujícím roce vzrostla o 6,53% na 59,47 mil. Kč a v dalším roce byl zaznamenán další nárůst o 5,67% na 62,84 mil. Kč. Osobní náklady jsou další významnou položkou nákladů. V průběhu sledovaného období vykazovaly nestabilní vývoj, nejdříve v roce 2005 poklesly o 5,19% na 28,87 mil. Kč a následně vzrostly v roce 2006 o 4,93%, tj. o 1,42 mil. Kč na 30,29 mil. Kč. Významně vzrostly také ostatní provozní náklady, nejdříve o 196 tis. Kč v roce 2005 a následně o 456 tis. v roce 2006. Důvodem navýšení v roce 2005 byly hlavně dary, které společnost poskytla na různé účely. Jednalo se např. o dar na pomoc oblastem postižených vlnou tsunami, který společnost poskytla organizaci Člověk v tísni, dále o dar poskytnutý Integrované střední škole v Opavě a také dar poskytnutý Odborovému svazu KOVO Komárno. Mezi těmito náklady ale také vzrostly náklady z provozní činnosti vzniklé při inventarizaci a haléřové rozdíly u faktur. V roce 2006 měla na nárůst těchto nákladů vliv daňově neuznaná odepsaná směnka za spol. METGAL a. s. Nákladové úroky se v důsledku zapojení cizích zdrojů do financování rozsáhlých investic značně zvýšily. Nejdříve vzrostly v roce 2005 jen o 2,73%, tj. o 28 tis. Kč, v následujícím roce však rostoucí tendence pokračovala až o 47,63%, což znamená o 502 tis. Kč.

Horizontální analýza výsledku hospodaření

Průběh výsledků hospodaření ve sledovaném období znázorňuje tab. 3.5 a obr. 3.3.

Tab. 3.5 Vývoj výsledků hospodaření KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 – 2006

	2004	2 005	2 006
Provozní hospodářský výsledek	6 467	2 932	3 039
Finanční hospodářský výsledek	-2 348	-2 478	-2 865
Hospodářský výsledek za běžnou činnost	4 327	432	153
Mimořádný hospodářský výsledek	0	0	0
Výsledek hospodaření před zdaněním	4 119	454	174
Výsledek hospodaření za účetní období	4 327	432	153

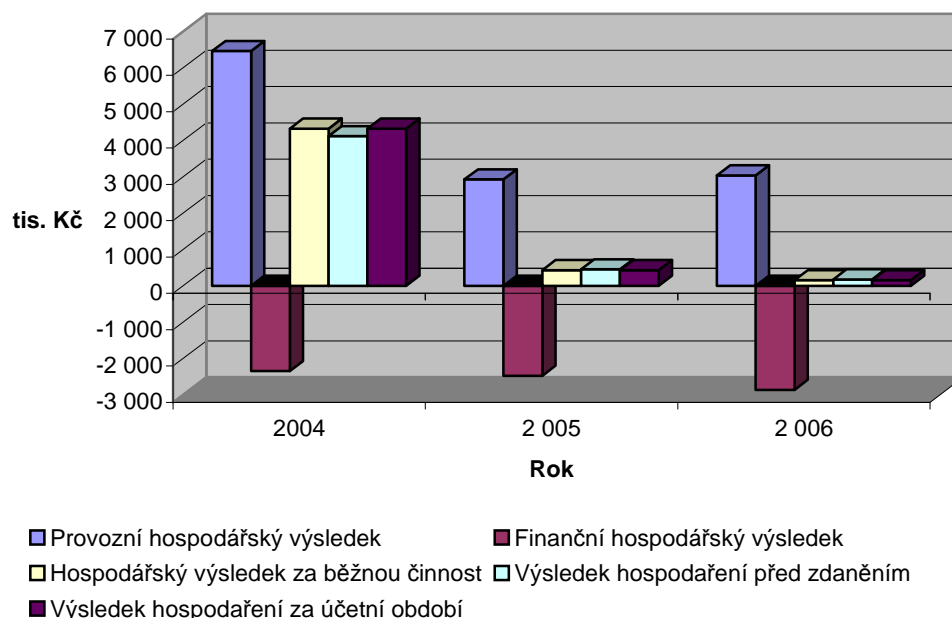
Z obr. 3.3 vyplývá, že v roce 2004 zaznamenaly všechny kategorie hospodářského výsledku, až na finanční hospodářský výsledek, kladné hodnoty. V roce 2005 nastalo snížení téměř u všech kategorií hospodářského výsledku a v klesající tendenci se pokračovalo i v roce 2006. Provozní výsledek hospodaření, který je nejvýznamnější položkou celkového hospodářského výsledku společnosti zaznamenal v roce 2005 pokles oproti roku 2004 o 54,66%, což je o 3,54 mil. Kč. V následujícím roce došlo k vzestupu položky o 3,65%, tedy o 107 tis. Kč. Příčinou snížení provozního výsledků hospodaření bylo to, že výkonová spotřeba vzrostla ve spotřebě materiálu o 3,64 mil. Kč a výkony vzrostly jen o 396 tis. Kč. Nárůst materiálu je spojený s rozšířením zakázek v oblasti automobilového průmyslu, což je odvětví s vysokou materiálovou náročností a nízkou přidanou hodnotou. Pro společnost je však pozitivní uzavření smlouvy na 6 a více let pro předem stanovené množství vyráběných dílů, což s sebou přináší vyšší rozpracovanost. EBIT však také ovlivnila i změna stavu rezerv a opravných položek.

Od roku 2001 společnost vytváří zákonné rezervy na opravy dlouhodobého hmotného majetku. V roce 2005 se zrealizovaly práce na opravách kalící pece a opravě topení ve všech prostorách společnosti, v roce 2006 proběhla realizace opravy neutralizační stanice, rozvodu páry. Také byla částečně rozpuštěna rezerva, která byla původně ve výši 5 mil. Kč a byla určená na provádění odborných

hydrogeologických prací provozního a sanačního čerpání znečištěných podzemních vod z důvodů staré ekologické zátěže (kontaminace půdy – hydrochlorovanými uhlovodíky, perchloetylenem) a řešení provozu odmašťovacích strojů. Problematika s odmašťováním byla v roce 2006 vyřešena a proto došlo k rozpuštění této části rezervy.

U finančního hospodářského výsledku docházelo ve sledovaném období k trvalému poklesu do záporných hodnot. Protože tato společnost neobchoduje s cennými papíry, tvoří hlavní položky finančního hospodářského výsledku úroky a ostatní finanční výnosy a náklady. Nepříznivý vývoj byl ovlivněn hlavně růstem nákladových úroků. Výsledek hospodaření za účetní období, který v podniku dále zůstává, zaznamenal v roce 2005 velmi výrazný pokles, kdy klesl ze 4,33 mil. Kč v roce 2004 na pouhých 432 tis. Kč v roce 2005, což je pokles asi o 90,02%. V roce 2006 dále pokračovala klesající tendence a tento výsledek hospodaření ještě klesl o 64,58% na pouhých 153 tis. Kč.

Obr. 3.3 Vývoj výsledků hospodaření KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 – 2006

3.2 Poměrová analýza

Poměrové ukazatele tvoří nejpočetnější a nejvyužívanější skupinu ukazatelů a jsou definovány jako podíl dvou položek z účetních výkazů. Hodnota ukazatele pak vyjadřuje velikost ukazatele v čitateli na jednotku ukazatele ve jmenovateli. Mezi

základní oblasti finanční analýzy patří ukazatelé likvidity, rentability, aktivity a zadluženosti.

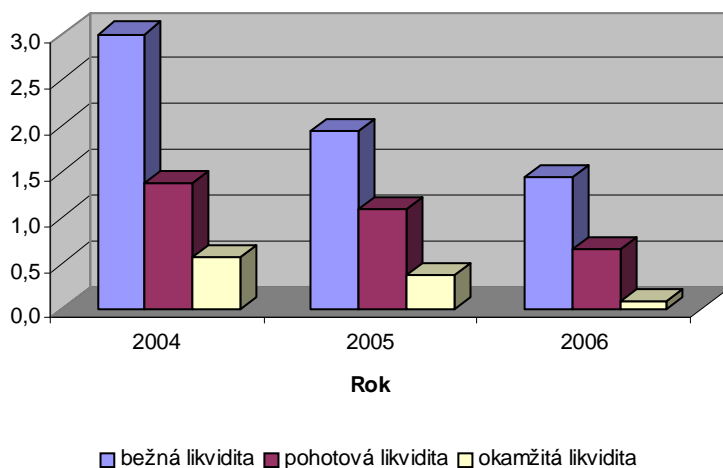
3.2.1 Ukazatelé likvidity

Ukazatelé likvidity charakterizují schopnost podniku uhradit včas své závazky. Likvidita vypovídá o krátkodobé finanční situaci podniku a je ovlivňována druhem majetku a strukturou oběžného majetku. Tyto ukazatele lze vyčíslit dle vztahů pro výpočet běžné likvidity (2.3), pohotové likvidity (2.4), okamžité likvidity (2.5) a čistého pracovního kapitálu (2.6). Výsledné hodnoty jsou uvedeny v absolutním vyjádření a o jejich vývoji během sledovaného období informuje tab. 3.6 a obr. 3.4.

Tab. 3.6 Výsledné hodnoty ukazatelů likvidity v letech 2004 – 2006

Ukazatelé likvidity	2004	2005	2006
Běžná likvidita	2,99	1,94	1,44
Pohotová likvidita	1,37	1,09	0,64
Okamžitá likvidita	0,57	0,36	0,08
Čistý pracovní kapitál (v tis. Kč)	23905	19460	12581

Obr. 3.4 Vývoj ukazatelů likvidity spol. KOMAS s. r. o. v letech 2004 – 2006

Pomocí okamžité likvidity se vyjadřuje schopnost společnosti uhradit splatné závazky. Podle metodiky Ministerstva průmyslu a obchodu jsou doporučované hodnoty tohoto ukazatele jsou v rozmezí od 0,2 do 1,1. Těchto hodnot společnost dosáhla v roce 2004 a v roce 2005, v roce 2006 však těchto hodnot již nedosáhla. Trend tohoto ukazatele by měl být spíše rostoucí, proto by další snižování tohoto ukazatele nemuselo být pro společnost v budoucnosti příznivé.

Pro udržení likvidity firmy je doporučováno, aby hodnota pohotové likvidity nepoklesla pod hodnotu 1. Z tab. 3.6 je patrné, že pohotová likvidita měla podobný vývoj jako likvidita okamžitá. Docházelo opět k poklesu ukazatele a v roce 2006 firma dosáhla nejnižší hodnoty.

Ukazatel celkové likvidity je měřítkem budoucí solventnosti firmy a jeho hodnota by měla být vyšší než 1,5. Doporučených hodnot společnost dosahovala v roce 2004 a 2005, což znamená, že firma byla schopna okamžitě uhradit své krátkodobé závazky s použitím všech oběžných prostředků. Hodnoty menší než 1 znamenají rizikovou situaci, která nastala ve vybrané společnosti v roce 2006. V průběhu sledovaného období došlo podobně jako i u dalších ukazatelů likvidity k viditelnému poklesu hodnot ukazatelů celkové likvidity.

Ukazatel čistého pracovního kapitálu udává, o kolik oběžný majetek převyšuje krátkodobé závazky. Ukazatel zaznamenal trvalý pokles, stejně jako ukazatelé likvidity.

Z výsledků vývoje ukazatelů likvidity vyplývá, že pokračuje neustálý pokles všech hodnot u sledovaných ukazatelů. Důvodem tohoto poklesu je hlavně zvýšení krátkodobých závazků, především výrazným zvýšením krátkodobých bankovních úvěrů, které společnost začala využívat k financování svých závazků.

3.2.2 Ukazatelé rentability

Ukazatelé rentability patří mezi nejsledovanější charakteristiky, neboť vypovídají o zhodnocení majetku a využití zdrojů. Vybrané ukazatele lze vyčíslit dle vztahů pro výpočet rentability celkových aktiv (2.7), rentability dlouhodobých zdrojů (2.8), rentability vlastního kapitálu (2.9), rentability tržeb (2.10) a rentability nákladů (2.11). Výsledné hodnoty jsou uvedeny v procentním vyjádření v tab. 3.7 a jejich vývoj je znázorněn v obr. 3.5.

Z obr. 3.5, na němž je znázorněn vývoj jednotlivých ukazatelů rentability je patrné, že tendence vývoje je téměř obdobná u všech ukazatelů likvidity. V roce 2004 všechny ukazatelé dosahovaly nejvyšších hodnot, v roce 2005 došlo k postupnému poklesu hodnot a v roce 2006 téměř všechny ukazatelé vykazovaly

nejnižší hodnoty. Vývoj všech sledovaných ukazatelů by však měl mít však spíše rostoucí tendenci.

Tab. 3.7 Výsledné hodnoty ukazatelů rentability v letech 2004 – 2006 (%)

Ukazatelé rentability	2004	2005	2006
Rentabilita aktiv	8,14	3,12	3,21
Rentabilita dlouhodobých zdrojů	10,85	4,37	4,80
Rentabilita vlastního kapitálu	8,76	0,87	0,31
Rentabilita tržeb	4,86	0,48	0,16
Rentabilita nákladů	4,88	0,48	0,16

Z tab. 3.7 vyplývá, že vývoj rentability vloženého kapitálu (ROA), který bývá považován za klíčové měřítko rentability, nejdříve poklesl a vzápětí nepatrně vzrostl a tedy pomalu začíná docházet k růstu celkové výnosnosti kapitálu. V roce 2004 ukazatel nabýval hodnoty 8,14%, což znamená, že každá koruna z aktiv firmy přinášela efekt ve výši 0,0814 Kč, v roce 2005 hodnota poklesla na 3,12% a v roce 2006 vzrostla na 3,21%.

Rentabilita celkového investovaného kapitálu (ROCE) měla podobný vývoj jako ukazatel rentability aktiv. V roce 2005 došlo k výraznému poklesu výsledné hodnoty ukazatele a v dalším roce byl zaznamenán mírný růst, čímž dochází ke zhodnocování tohoto kapitálu.

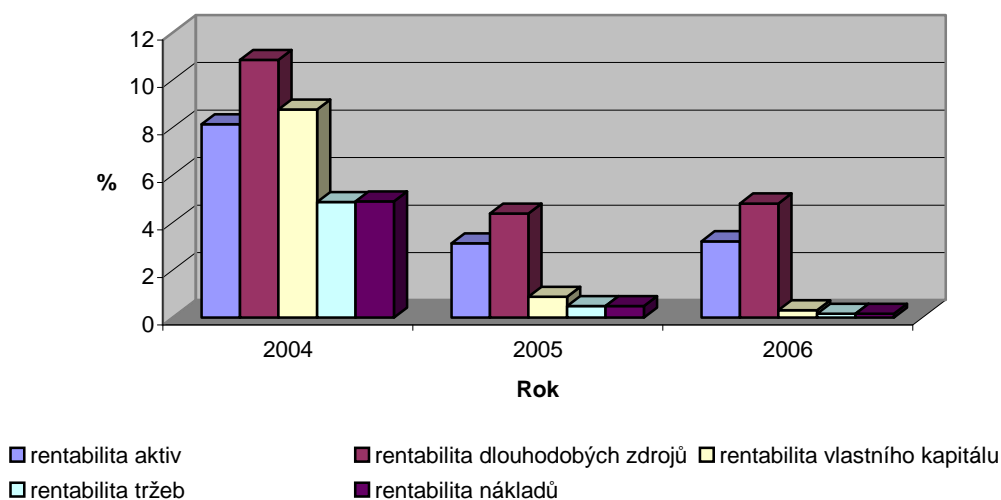
Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE) vyjadřuje zúročení vlastních zdrojů vložených do podnikání. Udává výši výnosů majitelů podniku, kteří se na základě dosažených výsledků rozhodují, zda svůj podíl v podniku dále ponechají, zvýší nebo své podíly prodají. Z tab. 3.7 je patrné, že ukazatel ROE zaznamenal v roce 2005 nejvýraznější pokles ze všech ukazatelů rentability a postupně se snížil z 8,76% v roce 2004 na 0,31% v roce 2006.

Ukazatel rentability tržeb (ROS) udává, kolik korun zisku dosáhne firma, když vloží 1 Kč tržeb. Z tab. 3.7 je zřejmé, že dochází k postupnému poklesu hodnot a dosahované hodnoty jsou velmi nízké. Efektivnost produkce firmy na 1 Kč tržeb se snižuje, což znamená, že se také snižuje schopnost podniku dosahovat zisk při dané úrovni tržeb.

Rentabilita nákladů (ROC) udává, kolik korun čistého zisku získá podnik vložením 1 Kč celkových nákladů. Výsledné hodnoty měly postupně tendenci se snižovat, což v konečném důsledku zapříčinilo pokles zisku.

Vývoj ukazatelů rentability u společnosti KOMAS, spol. s r. o. není příliš příznivý. Příčinou tohoto negativního vývoje byl především výrazný pokles provozního výsledku hospodaření, ke kterému došlo v souvislosti s útlumem prodeje stavebního kování a změnou výrobního programu, která se týkala přechodu na výrobu lisovaných dílů pro automobilový průmysl, což je oblast s nízkou přidanou hodnotou. Také došlo k poklesu výsledku hospodaření po zdanění, který byl však ve sledovaném období ve společnosti očekávaný vzhledem k probíhajícím změnám ve strategii společnosti.

Obr. 3.5 Vývoj ukazatelů rentability spol. KOMAS s. r. o. v letech 2004 – 2006

3.2.3 Ukazatelé aktivity

Ukazatelé aktivity vypovídají do jaké míry jsou v podniku vázány jednotlivé druhy aktiv a pasiv a dají se vyčíslit vztahy pro výpočet doby obratu zásob (2.13), doby obratu pohledávek (2.14), doby obratu závazků (2.15). Přehled o ukazatelích aktivity společnosti KOMAS, spol. s r. o. je uveden v absolutním vyjádření (dny) v tab. 3.8 a v obr. 3.6.

Ukazatel doby obratu zásob udává, jak dlouhou dobu jsou zásoby v podniku vázány než jsou spotřebovány ve výrobním cyklu nebo prodány formou tržeb z realizace. Aby nebylo v zásobách vázáno zbytečně velké množství finančních

prostředků, měly by hodnoty tohoto ukazatele dosahovat co nejnižších hodnot. V roce 2004 a 2005 byla doba obratu zásob ve společnosti KOMAS, spol. s r. o. 78,53 a 70,32 dnů, přitom v dalším roce stoupla na 86,22 dnů.

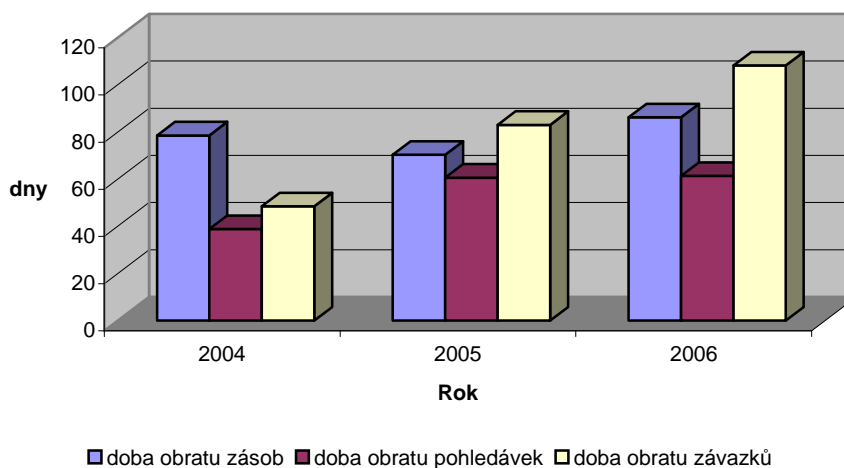
Doba obratu pohledávek udává dobu, za kterou dostane podnik zaplacen po odeslání faktury za zboží nebo služby. Ukazatel vykazuje nepříznivý trend, kdy se splatnost pohledávek neustále prodlužuje.

Ukazatel doby obratu závazků určuje ve dnech dobu, která uplyne mezi nákupem zásob a jejich úhradou. Pro zajištění dobré úrovně likvidity by měla platit podmínka, že doba obratu dluhů je větší než doba obratu pohledávek. Z tabulky 3.8 je patrné, že tato podmínka byla ve všech sledovaných letech splněna, protože stejně jako doba obratu pohledávek vzrostla doba obratu závazků, a to z původních 48,45 dní v roce 2004 až na 108,18 dní v roce 2006.

Tab. 3.8 Výsledné hodnoty ukazatelů aktivity v letech 2004 – 2006

Ukazatelé aktivity	2004	2005	2006
Doba obratu zásob	78,53	70,32	86,22
Doba obratu pohledávek	38,84	60,59	61,36
Doba obratu závazků	48,45	83,03	108,18

Obr. 3.6 Vývoj ukazatelů aktivity spol. KOMAS s. r. o. v letech 2004 – 2006

U všech sledovaných ukazatelů aktivity byl zaznamenán nárůst výsledných hodnot těchto ukazatelů. Tento nárůst lze hlavně spatřovat v růstu krátkodobých pohledávek, především krátkodobých pohledávek z obchodního styku a dále

samozřejmě v růstu krátkodobých závazků, především krátkodobých bankovních úvěrů a výpomocí, které společnost využívala k financování probíhajících změn.

3.2.4 Ukazatelé zadluženosti

Ukazatelé zadluženosti měří rozsah, v jakém společnost využívá ke svému financování dluhy. Čím je firma zadluženější, tím jsou ukazatelé vyšší a tím je také riziko, že se firma dostane do nepříznivé finanční situace vyšší. Ukazatele zadluženosti lze definovat vztahy pro výpočet celkové zadluženosti (2.16), stupně krytí stálých aktiv (2.17), zadluženosti vlastního kapitálu (2.18) a úrokového krytí (2.19). Výsledné hodnoty jsou v relativním vyjádření uvedeny v tab. 3.9 a na obr. 3.7.

Tab. 3.9 Výsledné hodnoty ukazatelů zadluženosti v letech 2004 – 2006 (%)

Ukazatelé zadluženosti	2004	2005	2006
Celková zadluženost	37,79	47,05	47,18
Stupeň krytí stálých aktiv	138,10	126,65	123,83
Zadluženost vlastního kapitálu	60,74	88,85	89,33
Úrokové krytí	630,31	278,18	195,31

V zahraniční literatuře je ukazatel celkové zadluženosti s koeficientem menším než 30% považován za nízký, od 30% do 50% za průměrný, od 50% do 70% za vysokou a nad 70% je míra celkového zadlužení riziková. Tento ukazatel dosáhl ve sledovaných letech hodnot 37,79%, 47,05% a 47,18%. Dochází k mírnému zvyšování zadlužení, avšak stále ještě se dá společnost zařadit mezi průměrné podniky z hlediska zadluženosti. Tyto výsledky ukazují, že firma využívá závazků ke krytí aktiv.

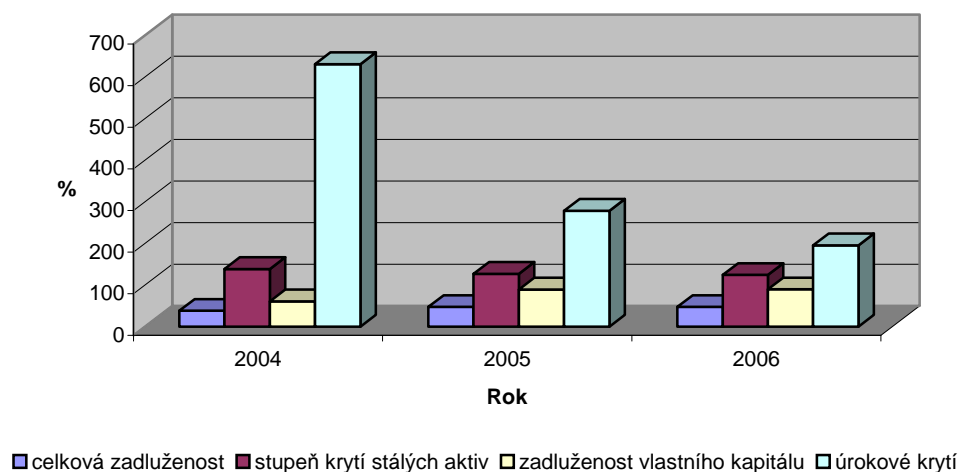
V případě stupně krytí stálých aktiv je poměřován dlouhodobý kapitál ke stálým aktivům. V roce 2004 ukazatel dosáhl hodnoty 138,10% a postupně klesal až na 123,83% v roce 2006, tzn. že veškerá stálá aktiva byla kryta dlouhodobým kapitálem.

Ukazatel zadluženosti vlastního kapitálu vyjadřuje, jaké množství vlastního kapitálu připadá na 1 Kč cizího kapitálu. U stabilních společností by se měl ukazatel pohybovat v pásmu od 80% do 120%. Z tab. 3.8 vyplývá, že hodnoty tohoto

ukazatele průběžně rostly, i když by se měly spíše snižovat, dá se však říci, že společnost KOMAS, spol. s r. o. se řadí ke stabilním společnostem.

Ukazatel úrokového krytí vyjadřuje, kolikrát jsou úroky kryty výší provozního zisku. Výsledné hodnoty ukazatele se postupně snižovaly z 630,31% v roce 2004 až na 195,31% v roce 2006. Ukazatel by se měl spíše zvyšovat. Ve společnosti KOMAS, spol. s r. o. je finanční situace ještě relativně na dobré úrovni, neboť i v posledním roce, kdy bylo dosaženo nejnižší hodnoty, si společnost byla schopna pokrýt veškeré úroky a vytvořit zisk.

Obr. 3.7 Vývoj ukazatelů zadluženosti spol. KOMAS s. r. o. v letech 2004 – 2006

Z vývoje ukazatelů zadluženosti lze vypožorovat, že u společnosti dochází ke zvyšování zadlužení. Důvodem tohoto zadlužování jsou samozřejmě zmiňované investice, které společnost nebyla schopna pokrýt ze svých vlastních zdrojů financování. Společnost byla nucena využít především jiných zdrojů financování, tedy bankovních úvěrů a výpomocí, jejichž výše se ve sledovaném období výrazně zvýšila.

3.3 Hodnocení výsledků finanční analýzy

V této části práce bude obsaženo celkové shrnutí hospodářské situace společnosti KOMAS, spol. s r. o. v letech 2004 – 2006 a hodnocení provedených analýz včetně návrhů na zlepšení stávající situace podniku. Rozbor účetních výkazů byl proveden horizontální a vertikální analýzou rozvahy a horizontální analýzou výkazu zisku a ztráty. Základem finanční analýzy pak bylo především provedení

poměrové analýzy zahrnující výpočet a interpretaci ukazatelů likvidity, rentability, zadluženosti a aktivity.

Společnost KOMAS, spol. s r. o. je strojírenským podnikem, který ve sledovaném období procházel řadou změn, především probíhala modernizace technologií společnosti, výstavba nové výrobní haly a tyto i další investice si vyžádaly značné prostředky financování. K financování těchto investic byly použity především cizí zdroje financování. Důsledky těchto změn se samozřejmě projeví i ve výsledných hodnotách ukazatelů finanční analýzy.

Z analýzy rozvahy bylo zjištěno, že dochází k růstu celkových aktiv společnosti, tzn. že se zvyšuje i celková hodnota společnosti. Ve sledovaném období došlo nejdříve k mírnému růstu hodnoty stálých aktiv, v zápětí však tato hodnota nepatrně poklesla. Vývoj oběžných aktiv se postupně zvyšoval. Největší vliv při tomto zvyšování zapříčinil růst pohledávek z obchodního styku společnosti. Společnost má téměř shodný poměr oběžných aktiv ke stálým aktivům. Z analýzy pasiv vyplynulo, že ve společnosti došlo k vyrovnaní poměru mezi vlastním kapitálem a cizími zdroji, především díky rostoucímu podílu bankovních úvěrů a výpomocí, které společnost použila jako zdroj krytí k financování rozsáhlých investic, které ve sledovaném období probíhaly.

Z analýzy výkazu zisku a ztráty vyplynulo, že společnost ve sledovaném období vykazovala zisk, i když docházelo postupně k jeho snižování. V roce 2004 byl ve společnosti zisk po zdanění ve výši 4,33 mil. Kč, ale v roce 2006 už tento zisk dosahoval pouze hodnoty 0,15 mil. Kč. Tento propad byl způsoben tím, že se společnost začala ubírat novým směrem a docházelo k růstu nákladů, především provozních nákladů, ale také i nákladů finančních, které byly spojeny s využitím cizích zdrojů financování.

První sledovanou oblastí v rámci poměrové analýzy byla oblast vybraných ukazatelů likvidity. Ve sledovaném období došlo u všech ukazatelů k výraznému poklesu hodnot. Ukazatel celkové likvidity klesl z hodnoty 2,99 v roce 2004 až na hodnotu 1,44 v roce 2006. Podobný vývoj měly i ostatní ukazatele likvidity. Podíl krátkodobých závazků se ve sledovaném období podstatně zvýšil, protože společnost tyto zdroje využívala ke krytí svých potřeb.

U ukazatelů rentability nebyla tendence vývoje příliš optimistická. Během sledovaného období opět došlo k výraznému poklesu hodnot téměř u všech ukazatelů. Pro firmu KOMAS, spol. s r. o. je velmi obtížné díky rozsáhlým investicím vytvářet požadovaný zisk a dosahovat tak lepších výsledků v oblasti rentability. Společnost by se měla snažit dosahovat vyšších tržeb za prodané výrobky a zároveň začít snižovat náklady, především náklady spojené se splácením úvěrů.

Všechny firmy by se měly snažit, aby se doba obratu pohledávek pokud možno zmenšovala, ovšem u společnosti KOMAS, spol. s r. o. se tato doba prodloužila, a to z 38,84 dní v roce 2004 na 61,36 dní v roce 2006. Zároveň však také došlo k prodloužení doby obratu závazků. Ve všech sledovaných letech tedy byla splněna základní podmínka solventnosti firmy, kdy by doba obratu pohledávek měla být menší než doba obratu závazků.

Z analýzy ukazatelů zadluženosti vyplývá, že společnost je převážně financována vlastními zdroji krytí, ale při svém hospodaření v poslední době využívá také cizí zdroje krytí, které za sledované období výrazně stouply. Nejvíce samozřejmě vzrostly bankovní úvěry a výpomoci, které společnost potřebovala ke krytí požadovaných změn.

Pro společnost KOMAS, spol. s r. o. lze z výsledků provedené finanční analýzy uvést následující doporučení. Společnost by se vzhledem k předcházejícím investicím měla snažit snížit úroveň zadlužení a především se zaměřit na splacení bankovních úvěrů a výpomocí, které ve sledovaném období výrazně vzrostly. Vzhledem k těmto investicím by bylo vhodné více využít investované strojní zařízení. Nyní je ve společnosti zaveden pouze dvousměnný provoz, takže by společnost nová zařízení mohla využít k zavedení třísměnného provozu. Pro společnost je také důležité, aby se snažila pokud možno zvýšit nebo minimálně udržet úroveň tržeb v oblasti stavebního kování, což je oblast, která má oproti zakázkám v automobilovém průmyslu vyšší přidanou hodnotu. Tržby by samozřejmě také mohla zvýšit získáním nových zakázek v automobilovém průmyslu nebo snižováním materiálových nákladů, které jsou pro toto odvětví podnikání příliš vysoké.

ZÁVĚR

Finanční analýza je v moderních podnicích nedílnou součástí finančního řízení. Na rozdíl od finančního účetnictví a daňové problematiky není finanční analýza upravována žádnými obecně závaznými legislativními předpisy nebo všeobecně uznávanými jednotnými standardy. Proto se v praxi podniků i profesionálních analytiků lze setkat s nejrůznějšími přístupy a technikami analýzy, které však mají jediný cíl, a to je podat co nejvěrnější obraz o finanční situaci podniku jak externím zájemcům o informace tohoto druhu, tak i vedoucím pracovníkům podniku samotného.

Cílem bakalářské práce bylo analyzování a zhodnocení finanční situace společnosti KOMAS, spol. s r. o. pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy za období 2004 – 2006.

Bakalářská práce byla rozdělena do tří kapitol. V úvodní kapitole byla představena vybraná společnost. V druhé kapitole byla charakterizována finanční analýza a metodologie jednotlivých vybraných ukazatelů finanční analýzy. Ve třetí kapitole byla provedena aplikace vybraných ukazatelů finanční analýzy.

Z výsledného hodnocení finančního zdraví společnosti KOMAS, spol. s r. o. provedeného na základě vybraných ukazatelů finanční analýzy lze konstatovat, že společnost začíná mít vzhledem k investicím, které ve společnosti ve sledovaném období probíhaly, několik problémových oblastí. Zejména se jedná o problémy v oblasti zadluženosti, rentability a likvidity. Na základě provedené finanční analýzy byla konstatována doporučení, která by společnosti mohla pomoci při napravení těchto problémů.

Seznam použité literatury

- [1] DLUHOŠOVÁ, D. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2006. 192 s. ISBN 80-86119-58-0.
- [2] GRŮNWALD, R. a HOLEČKOVÁ, J. *Finanční analýza a plánování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2007. 318 s. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [3] KISLINGEROVÁ, E. *Manažerské finance*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. 760 s. ISBN 978-80-7179-903-0.
- [4] MRKVIČKA J., KOLÁŘ P. *Finanční analýza. 2. přepracované vydání*. Praha: ASPI, a.s., 2006. 228 s. ISBN – 80-7357-219-2.
- [5] RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 118 s. ISBN 978-80-247-1386-1.
- [6] SYNEK, M. a kol. *Podniková ekonomika. 4. přepracované a doplněné vydání*. Praha: C.H.BECK, 2006. 266 s. ISBN 80-7179-892-4.
- [7] Účetní výkazy a interní zdroje společnosti KOMAS, spol. s r. o.

Seznam zkratk a symbolů

CF	výkaz peněžních toků
EBITDA	zisk před úhradou odpisů, úroků a daní
EBIT	zisk před úroky a zdaněním
EBT	zisk před zdaněním
EAT	čistý zisk
EAR	nerozdělený zisk
ČPK	čistý pracovní kapitál
ROA	rentabilita aktiv
ROCE	rentabilita dlouhodobých zdrojů
ROE	rentabilita vlastního kapitálu
ROS	rentabilita tržeb
ROC	rentabilita nákladů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci, obsažené v Záznamu o závěrečné práci, umístěném v příloze mé bakalářské práce, budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. dubna 2008

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

Ostravská 105
747 70 Opava-Komárov